

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการด้านการปฏิรูปการพัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัว
โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน

ครั้งที่-๑/๒๕๖๒

วันศุกร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ ชั้น ๘ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (อาคารเอ)
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑. ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม
นายศุภกิจ แยมประชา	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด
นายณรงค์ ศรีระสันต์	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พลตำรวจตรี มนัส ศิกษมัต	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
นายอนุชิต ศรีรักษ์	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
นายปิยะวัฒน์ ศิลปรัศมี	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกระทรวงแรงงาน
นายอภิศักดิ์ แก้วสูงเนิน	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
นายธนู ขวัญเดช	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกรมคุมประพฤติ
นายพยนต์ สินธุนาวา	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์
นายธวัชชัย ชัยวัฒน์	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
นายอภิชาติ จารุศิริ	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
นางสาวพรทิพย์ แจ่มพงษ์	อนุกรรมการ

๑๓. ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ นายสมณ พรมมรส	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนกรมการปกครอง นายฉัตรชัย พลสังข์	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ พลโท ระพีพัชร จำรัส	อนุกรรมการ
๑๖. ผู้แทนสหภาพนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ นายภากร ชัชวาลวงศ์	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนหน่วยงานสหวิชาชีพและชุมชน รศ.อภิญา เวชยชัย	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนหน่วยงานสหวิชาชีพและชุมชน นางสาวจินตนา สิงขรอาจ	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนหน่วยงานสหวิชาชีพและชุมชน อาจารย์สุนทร สุนทรธาราวงศ์	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้ทรงคุณวุฒิ รศ.เดชา สังขวรรณ	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายวัลลภ นาคบัว	อนุกรรมการ
๒๒. นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๓. นางสุภัทรา ปกาสีทธิ วัชรธรรม์สถิตต์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. นางสาวปริยานุช สันติวงษ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นายกอบเกียรติ กสิวิวัฒน์	ติตราชการ
-----------------------------	-----------

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวกุลฉัตร พรหมณโชติ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒. นางสาวอิสริยา สันติธรรม	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๓. นางสาวอุมมาพร ฉิมจิว	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๔. นางวันทีนีย์ โภเมศ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๕. นางสาวชนัดดา หนูชู	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๖. นายอัยเรศ ปงแก้ว	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๗. นางสุจิตรา แก้วไกร	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๘. นางสาวธิดารัตน์ พะนิรัมย์	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๙. นางสาวดาริกา ยวงค์	สำนักงาน ป.ป.ส.

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑
ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการด้านการปฏิรูปการ
พัฒนามาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชน
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ส่งให้อนุกรรมการทุกท่านพิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม
๒๕๖๒ ทั้งนี้ ไม่มีอนุกรรมการขอแก้ไขรายงานการประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ สถานการณ์เกี่ยวกับการใช้มาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุม
ตัวในประเทศไทยและสถิติที่เกี่ยวข้อง

สืบเนื่องจากมติที่ประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม
๒๕๖๑ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ทบทวนข้อมูลการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวในประเทศไทย
เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนก่อนกระบวนการพิจารณาของศาล (Pre-trial stage) ขั้นตอนการพิจารณาและการพิพากษา
คดีของศาล (Trial and Sentencing stage) และขั้นตอนหลังจากศาลมีคำพิพากษาลงโทษ (Post-sentencing
stage) ให้ครบถ้วนยิ่งขึ้น รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลสถิติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
ในการนี้ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวและนำเสนอที่ประชุม โดยสรุปข้อมูลการใช้มาตรการต่อ
ผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวของประเทศไทยในแต่ละขั้นตอนที่มีการบังคับใช้ รวมถึงปรับปรุงข้อมูล
สถิติในการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวในแต่ละขั้นตอนเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามที่มี
ข้อมูลปรากฏ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมวาระ ๓.๑)

มติที่ประชุม รับทราบ

๓.๒ ข้อมูลการใช้มาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวในต่างประเทศ

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอข้อมูลการใช้มาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการ
ควบคุมตัว (Non-custodial measures) ในต่างประเทศ โดยพิจารณาจากข้อกำหนดโตเกียว (United Nations
Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures- Tokyo rules) แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน ประกอบด้วย
๑. ขั้นตอนก่อนกระบวนการพิจารณาของศาล (Pre-trial stage) ๒. ขั้นตอนการพิจารณาและการพิพากษาคดีของ
ศาล (Trial and Sentencing stage) และ ๓. ขั้นตอนหลังจากศาลมีคำพิพากษาลงโทษ (Post-sentencing
stage) โดยปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้มีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้นตามมติที่ประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑
เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมวาระที่ ๓.๒)

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

● การกำหนดมาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวในประเทศไทย ที่มีประสิทธิภาพ

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการฯ ศึกษา รวมถึงเปรียบเทียบการใช้มาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวในต่างประเทศและประเทศไทย เพื่อเสนอที่ประชุมพิจารณามาตรการแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดอาญาที่มีประสิทธิภาพ ในกรณีนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ทำการศึกษาทบทวนและนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ใน ๓ ประเด็น ประกอบด้วย

๑. ข้อมูลการใช้มาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาในประเทศและต่างประเทศที่มีอยู่ รวมถึงการใช้มาตรการแทนการควบคุมตัวกับเด็กและเยาวชน
๒. ข้อมูลการมีส่วนร่วมของสภวิชาชีพและชุมชนในการนำมาตราการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวมาใช้ในต่างประเทศ
๓. ข้อมูลการจำแนกกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มผู้กระทำผิดที่มีลักษณะเฉพาะ (special categories) เพื่อประกอบการพิจารณาใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัว (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมวาระที่ ๔)

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้อภิปรายประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบการใช้มาตรการต่อผู้กระทำผิดอาญาแทนการควบคุมตัวของต่างประเทศโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศไทย และกระบวนการในการนำมาตราการต่างๆ มาใช้ทั้งในบริบทของกฎหมายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของสภวิชาชีพและชุมชนในการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิด รวมถึงการปฏิบัติกับผู้กระทำผิดกลุ่มที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อให้การใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดอาญาของต่างประเทศและประเทศไทย

๑.๑ การปล่อยตัวชั่วคราว

- มาตรการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นมาตรการที่ประเทศไทยมีกฎหมายรองรับไว้อยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการกำหนดแนวทางการประเมินที่เป็นระบบก่อนการปล่อยตัวชั่วคราวรวมถึงการติดตามประเมินผลภายหลังปล่อยตัวชั่วคราว จะต้องมีการพัฒนาแนวทางหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น รวมถึงประเด็นในเรื่องเงินประกัน และการใช้กองทุนยุติธรรมเพื่อสนับสนุนในการปล่อยตัวชั่วคราว ทั้งนี้เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางหรือเงื่อนไขที่ชัดเจนให้กับศาลในการพิพากษาต่อไป อย่างไรก็ตามมาตรการปล่อยตัวชั่วคราวที่นำมาใช้จะต้องมีความเหมาะสมและคำนึงถึงหลักที่ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวจะต้องไม่เป็นภัยต่อสังคม

๑.๒ มาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate sanction) ของต่างประเทศและการนำมาปรับใช้ในประเทศไทย

- ที่ประชุมพิจารณาข้อเท็จจริงจากการเปรียบเทียบมาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดอาญาในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่ามาตรการที่ประเทศไทยยังไม่มีหรือมีที่ใกล้เคียงกับต่างประเทศอยู่บ้าน ได้แก่ การใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate sanction) กล่าวคือ ปัจจุบัน

กฎหมายไทยกำหนดบทลงโทษที่มีลักษณะใกล้เคียงกับมาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate sanction) ของต่างประเทศ ปราบกฏตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ในเรื่องคำสั่งให้รอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ โดยสามารถกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ในขณะที่รอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษได้ ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวมีหลายประการแตกต่างกันไป และมีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับแนวทางการนำมาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate sanction) ที่ต่างประเทศนำมาใช้ เช่น การสั่งให้ทำงานบริการสังคม การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การบังคับตามมาตรา ๕๖ ของไทย ไม่ถือเป็นมาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดอาญาได้อย่างสมบูรณ์ ตามหลักของมาตรการลงโทษระดับกลาง เนื่องจากในกรณีนี้ผู้ถูกคุมประพฤติปฏิบัติผิดเงื่อนไข อาจต้องถูกบังคับลงโทษจำคุกซึ่งเป็นโทษที่รอกการลงโทษไว้ได้ ในขณะที่การผิดเงื่อนไขมาตรการลงโทษระดับกลางในต่างประเทศ โดยส่วนมากแล้วจะไม่นำกลับไปสู่การลงโทษจำคุกอีก แต่จะทำให้เกิดมาตรการลงโทษในรูปแบบอื่นที่อาจเป็นผลร้ายมากยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นนี้เป็นข้อแตกต่างสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การใช้วิธีการตามมาตรา ๕๖ ของประเทศไทย ไม่ถือเป็นการลงโทษตามแนวคิดของมาตรการลงโทษระดับกลาง

อย่างไรก็ตาม โดยที่มาตรการลงโทษระดับกลางเป็นมาตรการที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรองรับในการบังคับใช้ที่ชัดเจน ที่ประชุมจึงเห็นควรให้มีการศึกษาเพิ่มเติมข้อมูลเกี่ยวกับความจำเป็นหรือประโยชน์ในการนำมาใช้ รวมถึงองค์ประกอบหรือขั้นตอนกระบวนการต่างๆในการนำมาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม (implementation) หน่วยงานใดบ้างที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาแนวทางในการนำมาปรับใช้กับการดำเนินงานในประเทศไทย ในการนี้ ที่ประชุมจึงเห็นควรให้ฝ่ายเลขาฯ ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง (Intermediate sanction) ในต่างประเทศ ทั้งรูปแบบ วิธีการ เงื่อนไขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้มาตรการต่างๆ พร้อมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการใช้เงื่อนไขในการรอกการลงโทษ หรือการรอกการกำหนดโทษ ตามมาตรา ๕๖ ประมวลกฎหมายอาญาที่มีอยู่ เพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการนำเงื่อนไขต่างๆที่ระบุไว้นั้น มาใช้กำหนดเป็นมาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวในประเทศไทย และนำมาพัฒนาปรับใช้ในรูปแบบมาตรการลงโทษระดับกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การทบทวนกระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชนในการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดอาญา

- การใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดอาญานั้น ถือเป็นมาตรการที่ไม่เน้นการควบคุมตัวผู้กระทำผิดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในขั้นตอนต่างๆ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการประเมินที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เพื่อคัดกรองบุคคลที่ไม่สมควรที่จะต้องถูกควบคุมตัวที่แท้จริง ซึ่งหน่วยงานจากวิชาชีพและชุมชนถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการวิเคราะห์รวมถึงประเมินลักษณะเฉพาะรายของผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้กระทำผิดว่ามีความเหมาะสมในการใช้มาตรการดังกล่าวได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร โดยที่ประชุมเห็นว่าการให้สหวิชาชีพและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวจะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการใช้มาตรการดังกล่าวกับผู้กระทำผิดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามองค์กรวิชาชีพและชุมชนในปัจจุบันมีสาขาวิชาชีพที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามระดับ การศึกษาความหมายและความแตกต่างขององค์กรวิชาชีพในแต่ละประเภท เพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของการเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรวิชาชีพและชุมชนในการใช้มาตรการอื่น

แผนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดอาญาในประเทศไทยและต่างประเทศ ในแต่ละขั้นตอน ทั้ง ๓ ขั้นตอน คือ ๑. ขั้นตอนก่อนกระบวนการพิจารณาของศาล (Pre-trial stage) ๒. ขั้นตอนการพิจารณาและการพิพากษาคดีของศาล (Trial and Sentencing stage) และ ๓. ขั้นตอนหลังจากศาลมีคำพิพากษาลงโทษ (Post-sentencing stage) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำกลับมาพิจารณาในรายละเอียดอีกครั้ง เพื่อให้เห็นภาพรวมการทำงาน และระบบขององค์กรสหวิชาชีพและชุมชนที่จะเข้ามามีบทบาทต่างๆ

- ปัจจุบันองค์กรสหวิชาชีพมีหลายระดับ และหลากหลายวิชาชีพต่างกันไป ประกอบด้วย

๑) สหวิชาชีพผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพนั้น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาวิชา ถือเป็นวิชาชีพเฉพาะทางที่มีภารกิจหลักเกี่ยวกับกระบวนการหาข้อเท็จจริงและทำการประเมินให้กับผู้รับบริการ ผ่านเครื่องมือการประเมินต่างๆ เช่น emotional control anger management เป็นต้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาในลักษณะนี้ มีส่วนสำคัญที่จะเข้ามาประเมินในประเด็นเกี่ยวกับสภาพร่างกาย จิตใจ สังคม ครอบครัว รวมถึงประเด็นความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดกับผู้กระทำผิด ทั้งนี้เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัวผู้กระทำผิดและการปล่อยให้กลับไปอยู่ในสังคม

นอกจากนี้ กลุ่มผู้กระทำผิดที่มีความผิดที่มีลักษณะพิเศษ อาทิ เด็กและผู้หญิง กลุ่มเปราะบาง (vulnerable group) ควรจัดให้มืองค์กรสหวิชาชีพเข้ามาดูแลและมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาได้อย่างเหมาะสมโดยเฉพาะกระบวนการก่อนการพิจารณา และระหว่างการศึกษาหรือการพิพากษาคดีของศาล

๒) สหวิชาชีพในชุมชน เช่น อาสาสมัครชุมชน ผู้นำทางศาสนาในชุมชน หรือองค์กรส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่สหวิชาชีพในชุมชนยังให้ความสนใจค่อนข้างน้อยที่จะเข้าร่วมงานเกี่ยวกับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิด

- การพิจารณาถึงคุณสมบัติรวมถึงองค์กรสหวิชาชีพระดับใดบ้างที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้กระทำผิดในการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัว เป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องพิจารณาในรายละเอียด เพื่อกำหนดให้มีความสอดคล้องกับลักษณะของผู้กระทำผิด อาทิ นักจิตวิทยา จิตแพทย์ ซึ่งปัจจุบันแนวทางการดำเนินงานของสหวิชาชีพสาขาต่างๆ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา เป็นวิชาชีพที่ต้องมีการรับรองคุณวุฒิและความรู้เพื่อการปฏิบัติงานรวมถึงการตรวจสอบและขึ้นทะเบียนการทำงานจากองค์กรสหวิชาชีพด้านนั้นๆ โดยเฉพาะด้วย อย่างไรก็ตามการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมขององค์กรสหวิชาชีพในการดำเนินงานกับภาครัฐเพื่อให้สามารถทำงานประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องพิจารณาควบคู่กันไป เพื่อการพัฒนาองค์กรสหวิชาชีพและชุมชนให้เป็นระบบและจะช่วยเพิ่มศักยภาพและยกระดับองค์ความรู้ของบุคคลในแต่ละสาขาวิชาชีพให้มีความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น

๓. การทบทวนแนวปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงผู้กระทำผิดที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อพิจารณาแนวทางการใช้มาตรการอื่นแทนการควบคุมตัว

- ปัจจุบันกระบวนการคัดกรองผู้กระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด จำเป็นจะต้องให้หน่วยงานสหวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาและประเมินเพื่อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดได้เหมาะสม ซึ่งมีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามดูแลควบคู่ไปกับสหวิชาชีพ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือ รพ.สต. เข้าร่วมด้วย นอกจากนี้ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด กำหนดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในสังคม ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขจะเป็นหน่วยงานที่ช่วยเข้ามาคัดแยกและประเมินผู้ติดยาเสพติดได้อย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล ฉะนั้นจากแนวทางที่กฎหมายกำหนด รวมถึงวิธีการปฏิบัติในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การใช้มาตรการอื่นกับผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดมีความจำเป็นที่จะต้องแยกรูปแบบวิธีการให้ชัดเจนออกจากผู้กระทำผิดในคดีทั่วไป

